

Eğitim Teknolojisi

kuram ve uygulama

Yaz 2016

Cilt 6

Sayı 2

Summer 2016

Volume 6

Issue 2

Educational Technology

theory and practice

ISSN: 2147-1908

Cilt 6, Sayı 2, Yaz 2016
Volume 6, Number 2, Summer 2016

Genel Yayın Editörü / Editor-in-Chief: **Dr. Halil İbrahim YALIN**
Yardımcı Editör / Co-Editor: **Dr. Tolga GÜYER**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Publisher Editor: **Dr. Sami ŞAHİN**
Redaksiyon / Redaction: **Dr. Tolga GÜYER**
Dizgi / Typographic: **Dr. Tolga GÜYER**
Sayfa Tasarımı / Page Design: **Dr. Tolga GÜYER**
Kapak Tasarımı / Cover Design: **Dr. Bilal ATASOY**
İletişim / Contact Person: **Dr. Aslıhan KOCAMAN KAROĞLU**

Taranmaktadır / Indexed in: **ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veritabanı, Türk Eğitim İndeksi, ASOS Sosyal Bilimler İndeksi**

Editör Kurulu / Editorial Board*

Dr. Abdullah Kuzu
Dr. Akif Ergin
Dr. Ana Paula Correia
Dr. Aytekin İşman
Dr. Buket Akkoyunlu
Dr. Cem Çuhadar
Dr. Deniz Deryakulu
Dr. Deepak Subramony

Dr. Eralp H. Altun
Dr. Feza Orhan
Dr. H. Ferhan Odabaşı
Dr. Hafize Keser
Dr. Halil İbrahim Yalın
Dr. Hyo-Jeong So
Dr. İbrahim Gökdaş
Dr. Kyong Jee(Kj) Kim

Dr. M. Oğuz Kutlu
Dr. M. Yaşar Özden
Dr. Mehmet Gürol
Dr. Michael Evans
Dr. Michael Thomas
Dr. Özcan Erkan Akgün
Dr. Özgen Korkmaz
Dr. S. Sadi Seferoğlu

Dr. Sandie Waters
Dr. Scott Warren
Dr. Servet Bayram
Dr. Şirin Karadeniz
Dr. Tolga Güyer
Dr. Trena Paulus
Dr. Yasemin Gülbahar Güven
Dr. Yavuz Akpınar
Dr. Yun-Jo An

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order

Hakem Kurulu / Reviewers*

Dr. Adile Aşkın Kurt
Dr. Agah Tuğrul Korucu
Dr. Arif Altun
Dr. Aslıhan Kocaman Karoğlu
Dr. Ayça Çebi
Dr. Ayfer Alper
Dr. Aynur Kolburan Geçer
Dr. Ayşegül Bakar Çörez
Dr. Aytekin İşman
Dr. Bahar Baran
Dr. Berrin Doğusoy
Dr. Bilal Atasoy
Dr. Deniz Atal Köysüren
Dr. Ebru Kılıç Çakmak
Dr. Ebru Solmaz
Dr. Emin İbili
Dr. Emine Şendurur
Dr. Erinç Karataş
Dr. Erhan Güneş
Dr. Erkan Çalışkan
Dr. Erkan Tekinarslan
Dr. Ertuğrul Usta
Dr. Fatma Keskinlik

Dr. Fezile Özdamlı
Dr. Fikret Gelibolu
Dr. Filiz Kalelioğlu
Dr. Gizem Karaoğlan
Dr. Gökçe Becit İşçitürk
Dr. Gökhan Dağhan
Dr. Gülfidan Can
Dr. Halil Ersoy
Dr. Halil İbrahim Yalın
Dr. Halil Yurdugül
Dr. Hasan Çakır
Dr. Hasan Karal
Dr. Hatice Durak
Dr. Hüseyin Bicen
Dr. Hüseyin Özçınar
Dr. Işıl Kabakçı Yurdakul
Dr. İbrahim Gökdaş
Dr. İlknur Resioğlu
Dr. Kevser Hava
Dr. Mehmet Akif Ocak
Dr. Mehmet Barış Horzum
Dr. Mehmet Kokoç
Dr. Melih Engin

Dr. Meltem Kurtoğlu
Dr. Muharrem Aktümen
Dr. Mukaddes Erdem
Dr. Mustafa Serkan Günbatır
Dr. Mutlu Tahsin Üstündağ
Dr. Nadire Çavuş
Dr. Necmettin Teker
Dr. Necmi Eşgi
Dr. Nezhil Önal
Dr. Nuray Gedik
Dr. Nurettin Şimşek
Dr. Onur Dönmez
Dr. Ömer Faruk Ursavaş
Dr. Ömür Akdemir
Dr. Özcan Erkan Akgün
Dr. Özden Şahin İzmirli
Dr. Özgen Korkmaz
Dr. Özlem Çakır
Dr. Ramazan Yılmaz
Dr. Recep Çakır
Dr. Sami Şahin
Dr. Selay Arkün Kocadere
Dr. Selçuk Özdemir

Dr. Serap Yetik
Dr. Serdar Çiftçi
Dr. Serçin Karataş
Dr. Serpil Yalçınalp
Dr. Sibel Somyürek
Dr. Şafak Bayır
Dr. Şeyhmus Aydoğdu
Dr. Şirin Karadeniz
Dr. Tayfun Tanyeri
Dr. Tolga Güyer
Dr. Tolga Kabaca
Dr. Türkan Karakuş
Dr. Uğur Başarmak
Dr. Ümmühan Avcı Yücel
Dr. Ünal Çakıroğlu
Dr. Veysel Demirel
Dr. Yalın Kılıç Türel
Dr. Yasemin Deminarslan Çevik
Dr. Yasemin Gülbahar Güven
Dr. Yasemin Koçak Usluel
Dr. Yavuz Akbulut
Dr. Yusuf Ziya Olpak
Dr. Yüksel Göktaş

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order.

İletişim Bilgileri / Contact Information

İnternet Adresi / Web: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/etku/>

E-Posta / E-Mail: tguyer@gmail.com

Telefon / Phone: +90 (312) 202 17 38

Belgegeçer / Fax: +90 (312) 202 83 87

Adres / Address: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü,
06500 Teknikokullar - Ankara / Türkiye

Makale Geçmişi / Article History

Alındı/Received: 22.04.2016

Düzeltilme Alındı/Received in revised form: 18.07.2016

Kabul edildi/Accepted: 20.07.2016

MEDYA OKURYAZARLIĞI DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Ayşe ELİTOK KESİCİ¹, Ayşegül KIZILKAYA²

Öz

Bu çalışmanın amacı medya okuryazarlığı dersini veren öğretmenlerin bu derse ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu çalışma nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubu Aydın İli merkezde bulunan 10 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen nitel veriler bilgisayar ortamında yazılı metin haline dönüştürülerek kodlamalar yapıp temalar oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin yarısı bu dersle ilgili herhangi bir kursa katılmamış, öğretmenlerin çoğu medya okuryazarlığı konusunda kendini yeterli hissetmekte, okullarda medya okuryazarlığı dersini işlemek için özel bir sınıf bulunmamakta, ders kitabı ve öğretmen kılavuz kitaplarında bazı eksiklikler olduğu ve öğrencilerin bazı konuları kavramada güçlük yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: nitel araştırma; medya okuryazarlığı; öğretmen görüşleri.

TEACHERS' OPINION ABOUT MEDIA EDUCATION COURSE

Abstract

The purpose of this study was to examine the media literacy education from teachers' perspectives in Turkey. This research was planned as a qualitative study in Aydın province. All data were collected from ten teachers interviewed using a half-structure form. The qualitative data were converted the written text and then themes and categories were created. The findings from this study indicated that half of the teachers had not attended any media literacy education course, most of them feel confident about media education, there were no designated classroom for media education classes, the text books and the handbooks for teachers don't have enough information about media literacy education and the students have some difficulties to understand the concepts of media literacy course.

Key words: qualitative study, media literacy, teachers' opinion.

¹ Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın

² Okul Öncesi Öğretmeni, Aydın

Summary

One of the main tasks of education is to prepare students to real life. Therefore, Media Literacy Education is an important part of education that enables students to manage content and communications, and protect themselves from the potential risks associated with using the media services. Although some developed countries such as the U.S.A., Canada, Australia and Japan have integrated Media Literacy Education effectively in their school curriculum, schools in Turkey have stayed behind. The schools in developed countries mentioned above provide opportunities to learn the steps of publishing magazine and newspaper and making tv. and radio programs on school radio and television. However, in Turkey, Media Literacy has been a debate. Issues include the questions of which teachers should teach the media literacy course and which skills should teachers have. This study will take attention to what needs to be done for more qualified Media Literacy Education in the future in Turkey.

The aim of this study was to examine Media Literacy Education from teachers' perspectives in Turkey. This research was planned as a qualitative study in Aydın province. All data were collected from ten teachers interviewed using a half-structure form. The qualitative data were converted the written text and then themes and categories were created. The findings from this study indicated that half of the teachers had not attended any media literacy education course, most of them feel confident about media education, there were no designated classroom for media education classes, the text books and the handbooks for teachers don't have enough information about media literacy education and the students have some difficulties to understand the concepts of media literacy course.

The teachers are graduated from Social Studies departments, and all of them think that they have adequate skills to teach this subject. It is necessary that Media Literacy teachers have the skills to educate the students to gain knowledge and use their knowledge effectively. Therefore, social studies teachers should attend a media literacy course to be able to educate their students effectively.

In this research, the way of each teacher's techniques was different than each other. Some of the teachers declared that they finished up the text book in a short time and they taught other topics for the rest of the semester. Some of the teachers thought that the text book and the teachers' guide book had enough information while the most of the teachers taught of the opposite way. The researcher's interview proves that teachers' guide book and the text book don't have enough information for Media Literacy Education and need to be rewritten. Also, teachers and the students should have the text book at the beginning of the semester.

This research proves that most of the schools don't have any designated classroom for media education. The classrooms don't have access to internet, projection and computers. Therefore, the teachers have difficulties to reach the goals of the subject while they need to use visuals in their classrooms. Students should be able to access to internet and learn to use internet safely and effectively.

Most of the teachers indicated that one hour in a week was not enough to teach the Media Education Literacy. However, media literacy experts emphasize that media education should be lifelong learning. Children who are exposed to visual and written media as receivers should be made conscious of media from pre-school years.

Giriş

İnsanoğlunun iletişimdeki tarihsel gelişimi incelendiğinde önce beden diline dayalı bir iletişimin olduğunu daha sonra dilin geliştiğini ve son olarak ta kültürel birikimle birlikte iletişimde teknolojinin önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. İnsanoğlu tarihsel süreçte tarım toplumundan sanayi toplumuna geçmiştir. Şu an geldiğimiz son nokta olarak da çağımızın bilgi ve teknoloji çağı olduğunu söyleyebiliriz.

19. Yüzyıl içinde başlayıp 20. Yüzyılda gelişerek insan yaşamına giren telefon, radyo ve televizyondan sonra bilgisayarlar da insanlar, ülkeler ve kıtalararası iletişimi çok hızlı bir hale getirmiştir. Teknolojik araçların sağladığı bu yoğun iletişim olanakları, dünyanın herhangi bir köşesinde meydana gelen yerel bir olayın bile bazen bütün dünyanın meselesi haline gelmesine neden olmaktadır (Oktay, 2004: s. 14). Günümüzde teknolojiyle birlikte bilgi çok hızla yayılmakta ve çok fazla bilgi çeşitliliği bulunmaktadır. Bu bilgi çeşitliliğinin içinde doğru bilgiye ulaşmak ve yararlı bilgiye ulaşmak sorunu ortaya çıkmaktadır. Medya okuryazarlığı dersinin temel amacı öğrencileri bilinçli, seçici bir medya okuyucu yapmaktır. Bilinçli ve eleştirel bir medya tüketicisi ve üreticisi bilincini kazanma, kurgu ve gerçeği ayırt etme, medya iletilerini çözümlenme ve değerlendirme yeterliğini kazanma ilköğretimden başlanarak eğitimin amaçlarına eklenmesi gereken önemli konulardır (Jols ve Thoman, 2008).

Yazı, ses ya da görüntü aracılığı ile iletişim kurmayı sağlayan gazete, dergi, internet, bilgisayar, haberleşme uydusu, video, frekans dağılımı, kitap, tele-foto, slayt, telefon vb. kitle iletişim araçlarının tümüne medya denilmektedir. Günlük yaşantının birer parçası haline gelen bilgisayar, internet, cep telefonları, oyun konsolları, ipod, bir başka deyişle tüm dijital teknolojiler yeni medya başlığı altında toplanmaktadır (Kurt ve Kürüm, 2010).

Özellikle son 30-40 yılda yaşamımızdaki hızlı teknolojik, sosyal ve ekonomik gelişmeler, hayatımızın diğer alanlarında olduğu gibi okuma, yazma, dinleme ve izleme biçimlerimizde ve metin algımızda önemli değişikliklerin oluşmasına sebep olmuştur. Dolayısıyla "okuryazarlık" kavramının anlam sahası genişlemiştir (Tüzel, 2012). Büyük bir çeşitlilik gösteren formlardaki mesajlara ulaşma, bunları çözümlenme, değerlendirme ve iletme yeteneği medya okuryazarlığı olarak tanımlanmaktadır (Bağlı, 2004).

Günümüzde özellikle teknolojideki gelişmeler, her yaşta insanı artık elektronik cihazları kullanır bir duruma getirmiştir. Öğrenciler de dahil olmak üzere toplumun bir çok kesimi akıllı telefonlar aracılığı ile mesaj atabilme, e-posta gönderebilme, merak ettiklerini anında öğrenebilme, internet aracılığı ile bilet ayırtabilme, alışveriş yapabilme, elektronik kitaplar okuyabilme veya metin yazabilmektedir. Dolayısıyla artık elektronik bir çağda yaşadığımızı söylemek mümkündür.

Hayata yansıyan bu değişiklikler doğal olarak eğitim ortamına da yansımaktadır. Eğitim ve öğretimin en önemli görevlerinden birisi de bireyi hayata hazırlamaktır. Teknoloji ile birlikte hızla değişen dünyada eğitim sisteminin de bu hızlı gelişmeye ayak uydurması

gereklidir (Tüzel ve Tok, 2013). Her teknoloji, toplumlar üzerinde sosyal ve toplumsal dönüşümler meydana getirmektedir. Özellikle iletişim teknolojileri, toplumların alışkanlıklarında, kültürlerinde, iş yaşamlarında, eğitim sistemlerinde değişimler yaratmaktadır (Karagülle ve Çaycı, 2014).

Medya Okuryazarlığı son yıllarda özellikle batılı ülkelerde büyük bir ilgi görmektedir. Finlandiya ve İrlanda Medya Okuryazarlığı dersi öğretim programları incelendiğinde tutum, beceri ve anlayış geliştirmeye önem verdikleri görülmektedir. Türkiye’ de ki medya okuryazarlığı dersi öğretim programında ise bilgiyi alma ve konuları anlama üzerine yoğunlaştığı görülmektedir (Tanrıverdi ve Apak, 2010). Altun (2009) araştırmasında, Türkiye’de öncelikle Medya Okuryazarlığı dersinin seçmeli olmasının medya okuryazarlığı eğitiminin kapsamını ve etkililiğini azalttığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca medya okuryazarlığı eğitiminin daha kapsamlı ve daha etkili bir şekilde ele alınması gerçeğini ortaya koymuştur. 2000 yılının Mart ayında Avrupa Birliği üye devletleri arasında yapılan Lizbon zirvesinde yaşam boyu öğrenmeyi desteklemek amacıyla eğitime ayrılan genel bütçenin artırılmasına karar verilmiş enformasyon teknolojilerini kullanma becerilerinin geliştirilmesi özellikle vurgulanmıştır. Lizbon zirvesinden sonra Avrupa Birliği de enformasyon toplumu uygulamasına yönelik olarak hazırlanan eylem planında internet kullanımının maliyetinin düşürülmesi, 2001 yılından itibaren tüm okullarda internet erişiminin sağlanması ve tüm öğretmenlerin internet kullanımı konusunda yeterli becerilere sahip olmaları hedeflenmiştir (Binark ve Bek, 2007).

Türkiye’de ise medya okuryazarlığı 2004 yılından itibaren ilgi görmeye başlamıştır (Altun, 2009). Ülkemizde medya okuryazarlığı dersi ilk olarak 2006-2007 öğretim yılında Adana, Ankara, Erzurum, İstanbul ve İzmir’i kapsayan 5 ilde belirlenen okullarda Milli Eğitim Bakanlığı ve Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)’nun işbirliği ile verilmeye başlanmıştır. Belirtilen illerdeki 5 ilköğretim okulunda toplam 780 yedinci sınıf öğrencisi medya okuryazarlığı dersini almışlardır. Medya okuryazarlığı dersinin 2007 - 2008 öğretim yılından itibaren tüm Türkiye’deki ilköğretim okullarında 6, 7 ve 8. sınıflarda seçmeli ders olarak okutulması planlanmıştır (RTÜK, 2007). Türkiye’de Medya Okur-yazarlığı eğitimine ikinci kademedede (12-14 yaş) başlanmakta ve seçmeli bir ders içerisinde ayrı olarak okutulmaktadır (Tanrıverdi ve Apak, 2010).

Medya okuryazarlığı eğitiminde “müstakil ders yaklaşımı” ve “ilişkilendirme yaklaşımı” olmak üzere iki temel yaklaşım bulunmaktadır. Müstakil ders yaklaşımında, medya okuryazarlığı eğitimi, tıpkı matematik, sosyal bilgiler gibi ayrı bir ders olarak eğitim sisteminin içerisinde yer alır. İlişkilendirme yaklaşımında ise, medya okuryazarlığına ilişkin aktiviteler ve kazanımlar, mevcut bir dersin içerisine entegre edilir (Tüzel, 2013). Türkiye’de müstakil seçmeli ders olarak okutulmaktadır. Dersin amacı öğrencilere kitle iletişim araçlarının işlevleri, amaçları, önemi, televizyonun etkileri, program analizleri, akıllı işaretler, internet kullanımı ve dergi haberleri gibi konularda bilgiler vermektir (Karaman ve Karataş, 2009).

Medya okuryazarlığı dersi Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Kanada, Avustralya ve Japonya’da eğitim programlarının ayrılmaz bir parçasıdır. Öğrenciler gazete /dergi çıkarmanın ve radyo/televizyon programı oluşturmanın yöntemlerini, adımlarını, süreçlerini okul radyosunda veya televizyonunda program hazırlayarak öğrenirlerken, medya çalışanlarının hangi hilelere başvurduklarını da öğrenmektedirler. Günümüzde Medya Okuryazarlığı dersi başta ABD, Kanada, Avusturalya, Japonya, Fransa, Almanya, İtalya,

İspanya, İngiltere, Avusturya, Belçika, İsviçre...gibi gelişmiş ülkelerin bir çoğunda zorunlu ders olarak ele alınmaktadır (RTÜK, 2016).

2012 yılında Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) 5- 29 yaş aralığında 10 bin 174 gencin katılımıyla "Gençlik Profili" araştırmasını gerçekleştirmiştir. Bu araştırmada gençlerin en sık kullandıkları medya araçlarının,

- % 56,8 oranıyla televizyon izlemek olduğu,
- % 40,8 oranıyla kitap, dergi, gazete okumak olduğu,
- % 37,2 oranıyla internette sosyal medya ağlarına katılmak olduğu,
- % 15,6 oranıyla da tiyatroya, sinemaya ve konsere gitmek olduğu ortaya koymuştur

(SETA, 2012).

Türkiye’de halen okul radyosu veya televizyonu olmamakla birlikte medya okuryazarlığı dersini hangi öğretmenlerin vereceği ve bu dersi verecek olan öğretmenlerde hangi vasıfların bulunması gerektiği bir tartışma konusudur (Şahin, 2014). Bu çalışma ile medya okuryazarlığı dersindeki uygulamalarla ilgili eksikliklere dikkat çekilerek gelecekte önemi artması öngörülen medya okuryazarlığı dersinin daha nitelikli bir şekilde verilmesine katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı orta öğretimde medya okuryazarlığı dersini okutan öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin derse ilişkin karşılaştıkları güçlükler ve eksikliklerin neler olduğunu ortaya koymaktır.

Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Öğretmenlerin medya okuryazarlığı dersinde karşılaştıkları güçlükler ve eksiklikler nelerdir?
- 2) Öğretmenlerin görüşlerine göre öğrencilerin medya okuryazarlığı dersinde karşılaştıkları güçlükler ve eksiklikler nelerdir?
- 3) Öğretmenlerin görüşlerine göre medya okuryazarlığı dersi ile ilgili programdan kaynaklanan güçlükler ve eksiklikler nelerdir?
- 4) Öğretmenlerin görüşlerine göre ortamdaki kaynaklanan güçlükler ve eksiklikler nelerdir?

Yöntem

Bu araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen nitel bir çalışmadır. Yöntem bilimciler yıllardır nitel araştırmaları eleştirmişlerdir ve kalitesini arttırmak için çaba sarf etmişlerdir (Seale, 1999). Nitel araştırma yöntemi çeşitli yaklaşımlar ve teknikleri kullandığımız birçok alanda bulunabilir. Nitel araştırma yöntemleri sosyal alanda araştırma yapma amacı ile geliştirilmiştir. Nitel araştırmalar, katılımlı-katılımsız görüşmeler, doküman analizi ve gözlem gibi teknikleri ve araştırmacının konu hakkındaki reaksiyonlarını içerir (Myers, 1997).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini Aydın İli merkezindeki ortaokullarda görev yapan ve medya okuryazarlığı dersine giren Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu Aydın ili merkezindeki dört farklı ortaokulda bulunan ve medya okuryazarlığı dersini veren 10 Sosyal Bilgiler öğretmeni örnekleminde oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Görüşme, nitel araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama yöntemlerinden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Görüşme tekniğinde bireyler belli bir amaçla yüz yüze gelerek sözel ve sözel olmayan davranış ve teknikler kullanarak yaptıkları bir etkileşim süreci olması bakımından yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ya da anketlerde var olan sınırlılığı ve yapaylığı ortadan kaldırır (Özgüven, 2014). Anket çalışmaları popülasyonlar arasındaki desenleri belirleyerek kanıt oluştururken, görüşmeden elde edilen veriler katılımcıların anlayışları, tutumları, düşünce ve hareketleri hakkında derin bilgiler verir (Harris and Brown, 2010). Bu çalışmada görüşme formunun hazırlanması aşamasında iki alan uzmanının görüş ve önerilerine başvurulmuştur. Alınan görüş ve öneriler doğrultusunda eksiklikler tamamlanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Görüşme sonucunda elde edilen bilgiler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizine tabi tutulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen nitel veriler her öğretmen için ayrı olarak Microsoft Word ortamında yazılmış, elde edilen metin satır okuma tekniği ile okunarak kodlamalar yapılmıştır. Bu aşamadan sonra temalar oluşturulmuştur. Yazılı metinler okunarak araştırmanın amacı doğrultusunda kodlamalar yapılmıştır. Süreç aşamasında öğretmen görüşleri araştırmacı tarafından analiz edilerek tematik kodlar oluşturulmuştur. Tematik kodlama aşamasından sonra araştırmacı verileri kodlara göre yeniden düzenlenmiş, araştırmayı okuyucuya aktarırken kendi görüş ve yorumlarına yer vermekten kaçınmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler önce belli kodlar altında toplanmış daha sonra bu kodları içine alabilecek temalar oluşturulmuştur. Sonuçta elde edilen kod ve temalar tablosu aşağıda yer almaktadır;

Tablo 1: Medya Okuryazarlığı Dersine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Kod ve Temaları

Kod	Tema
Öğretmenlerin Medya Okuryazarlığı Dersinde Karşılaştıkları Güçlükler ve Eksiklikler	Öğretmen
Medya Okuryazarlığı ile İlgili Alınan Kurslar	
Medya Okuryazarlığı Dersini Öğretmede Yeterlilik Duygusu	
Ölçme Değerlendirmede Kullanılan Yöntemler	
Medya Okuryazarlığı Dersinde Kullanılan Kaynaklar	
Medya Okuryazarlığı Dersinin İşleniş Biçimi	
Medya Okuryazarlığı Dersinin Karne Notu	
Öğrencilerin Medya Okuryazarlığı Dersinde Karşılaştıkları Güçlükler ve Eksiklikler	Öğrenci
Medya Okuryazarlığı Dersi ile İlgili Programdan Kaynaklanan Güçlükler ve Eksiklikler	Öğretim
Medya Okuryazarlığı Ders Süresinin Yeterliliği	Programı
Medya Okuryazarlığı Dersliği	Ortam

Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacı olan öğretmenlerin medya okuryazarlığı dersinde karşılaştıkları güçlükler ve eksikliklerin neler olduğuna ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir:

Öğretmenlerin Medya Okuryazarlığı Dersinde Karşılaştıkları Güçlükler ve Eksiklikler

Yapılan öğretmen görüşmeleri sonucunda öğretmenlerin tamamının sınıfta projeksiyon, bilgisayar ve internet olmamasından kaynaklanan sıkıntılar yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerden bir tanesi sınıfta bilgisayar ve internet olmasına rağmen randımanlı bir şekilde kullanamadıklarını ifade etmiştir.

Öğretmenlerin ifadeleri şu şekildedir;

“Sınıfta projektör olmaması özellikle bu dersin işleniş için olumsuz bir durum.”

“En büyük eksiklik sınıfta projeksiyon olmaması.”

“Sınıfta internet ve bilgisayar mevcuttu yalnız iyi bir şekilde bağlantı kuramıyorduk.”

Bu bulguların yanı sıra öğretmenlerin karşılaştıkları diğer güçlükler ve eksiklikler aşağıdaki gibidir:

a)Medya Okuryazarlığı ile İlgili Alınan Kurslar

Örnekleme oluşturan toplam on öğretmenin altısı medya okuryazarlığı ile ilgili herhangi bir kursa katılmadıklarını bildirmişlerdir. Öğretmenlerden üç tanesi Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) açmış olduğu kursa online (internetle erişim) olarak katılmış, bu kursun sonunda almış oldukları yeterlilik puanı ile bu dersi verebilmişlerdir. Öğretmenlerden bir tanesi ise bu dersle ilgili bir seminere katıldığını belirtmiştir. Medya okuryazarlığı ile ilgili herhangi bir kursa katılmayan öğretmenler bu dersi üç yıl önce verdiklerini, kursa katılan öğretmenler ise bu uygulamanın 2014-2015 okul yılında başladığını belirtmişlerdir.

Görüşmeye katılan iki öğretmenin ifadeleri şu şekildedir;

“MEB' nin e-sistemde medya okuryazarlığı dersini verecek olan öğretmenler için açmış olduğu bir kursa katıldım. Kursun sonunda sınav olduk. Bu sınavda baraj puan 70 idi. En az 70 puan alanlar bu dersi verebilecekti. Ben başarılı oldum.”

“Bu dersle alakalı bir seminere katıldım sadece.”

b)Medya Okuryazarlığı Dersini Öğretmede Yeterlilik Duygusu

Bu dersi daha önceki yıllarda vermiş olan ve 2014-2015 öğretim yılında vermekte olan öğretmenlerin sekiz tanesi bu dersi öğretmek için kendisini oldukça yeterli görmektedir. Bu dersi 2014-2015 öğretim yılında veren öğretmenlerden birisi bu dersi öğretmek için kendisinin yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünmemekte ve kendisini şu şekilde ifade etmektedir;

“MEB’in e-sistemde açmış olduğu kursa katıldım ancak bu kursun sonunda yapılan sınavdan yeterli bir puan alamadım. Aslında pek de üstüne düşmedim bu dersin.”

Medya okuryazarlığı dersini vermek için kendilerinin yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünen öğretmenlerin ifadeleri ise şu şekildedir;

“Yeterli buluyorum. Sosyal Bilgiler alanı mezunu olduğum için bu dersi verirken herhangi bir zorluk yaşamadım.”

“Yeterli hissediyorum. Zaten medya ile iç içeyim ve konulara aşinayım. Dersi nasıl işleyeceğimi ve hangi kaynaklardan faydalanacağımı biliyorum.”

‘Dersin öneminin farkındayım.’

c)Medya Okuryazarlığı Dersinde Kullanılan Kaynaklar

Bu dersi veren öğretmenlerin hemen hepsi ek kaynak için internetten faydalandıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin yarısı öğretmen kılavuz kitabı, yarısı ise öğrencilere MEB tarafından verilen ders kitabını kullandıklarını söylemişlerdir. Bu dersi üç yıl önce veren öğretmenler öğrencilerin henüz ders kitabı olmadığını ve sadece öğretmen kılavuz kitabının mevcut olduğunu, bu dersi 2014-2015 öğretim yılında veren öğretmenler ise bu dersin ders kitabının bulunduğunu ancak öğretmen kılavuz kitabının bulunmadığını söylemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin hemen hepsi ek kaynak olarak çocuk dergileri, günlük gazete kupürleri ve broşürler kullanmışlardır.

Öğretmenlerin bu konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir;

“Öğretmen kılavuzu, çocuk dergileri ve gazetelerden faydalandım.”

“İnternet ve dergilerden faydalandım.”

“Broşür kullandım ve ayrıca internetten doküman indirdim.”

“Ders kitabı ve internetten bulduğum kaynakları kullanıyorum.”

d)Medya Okuryazarlığı Dersinin İşleniş Biçimi

Dersi daha önceki yıllarda vermiş olan ve 2014-2015 öğretim yılında vermekte olan öğretmenler içerisinde üç tanesi bu ders saatinin bir kısmını medya okuryazarlığı dersi için, kalan kısmını ise diğer alan dersleri için kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin ifadeleri şu şekildedir;

“Bir şey itiraf etmem gerekirse ben medya okuryazarlığı dersini ders saatinin ilk 20 dk. sında işleyip, kalan süreyi Türkçe dersi için kullanıyordum.”

“Sınıfta tv. programlarını ve sinemaları doğru ve yanlış yönleri ile eleştiriyorduk. Bir şey itiraf etmem gerekirse dönemin ilk 1-2 ayında öğretmen kılavuz kitabındaki konuları bitirdik. Kalan zamanda da öğrenciler 8. sınıf oldukları için SBS’ye hazırlandılar.”

“Bazen film izliyorduk. Bazen de örnek olay incelemesi yapıyorduk. İnkılap ders saati yeterli gelmediği için medya okuryazarlığı ders saatinin çoğunu İnkılap tarihi işlemek için kullanıyorum.”

Diğer öğretmenlerin ifadelerine göre ise medya okuryazarlığı dersinin her öğretmen tarafından farklı işlendiği sonucu elde edilmiştir.

“Dersi öğretmen kılavuz kitabındaki konuları haftalara göre takip ediyorduk. Haftalık ders konularını yaşamdan örnekler vererek, dergi ve gazeteler getirerek güncelleştiriyordum.”

“Derste öğrencilere ilk önce kavram bilgisi ve ön bilgi veriyorum. O konu ile ilgili kitabımızda yer alan örnekler üzerinden soru-cevap şeklinde konuları güncel olaylarla pekiştiriyoruz. Benim veya öğrencilerin yaşadıkları olaylar hakkında konuşuyoruz.”

“Dersi soru-cevap, okuma-anlatma şeklinde işliyordum. Daha çok ders kitabını takip ediyorduk.”

e) Ölçme Değerlendirmede Kullanılan Yöntemler

Medya okuryazarlığı dersini üç sene önce veren öğretmenlerden 2’si bu derste öğrenci katılımlarının davranış notlarını etkileyeceğini, 3’ü sınıfta yapılan etkinliklere dayalı değerlendirme yapacaklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden bir tanesi ise bu ders notunun Türkçe ders notunu etkileyeceğini söylemiştir. Bu dersi 2014-2015 öğretim yılında veren öğretmenlerden 3’ü yazılı sınav yaptıklarını söylemişlerdir. Bir tanesi ise grup çalışmalarına dayalı değerlendirme yaptığını bildirmiştir.

Konu ile ilgili öğretmen görüşleri şu şekildedir;

“Öğrencilerin karnelerinde medya okuryazarlığı ders notu olmadığı için öğrencileri sözel ifadelerle göre değerlendiriyordum. Öğrencileri motive etmek için bu derste notunuzu Türkçe dersine artı puan olarak eklenecek diyordum.”

“Not sistemi olmadığı için sınıfta öğrencilere bu derste başarılarınız davranış notunuzu etkileyecek diyordum.”

“Öğrencileri teşvik etmek amacı ile yapılan etkinliklerin sergileneceğini söylüyordum.”

“Ders içi soru-cevaplar ve yazılı yaparak değerlendiriyorum.”

“Klasik yazılı yapıyorum.”

“Bir konu verip bununla ilgili grup çalışması yaptırıyordum.”

f)Medya Okuryazarlığı Dersinin Karne Notu

Görüşme yapılan öğretmenlerden bu dersi 2011-2012 öğretim yılında vermiş olanlar 5'i karnede bu ders notunun bulunmadığını, diğer 5 öğretmen ise karnede bu ders notunun bulunduğunu söylemişlerdir. Bu ders notunun karnede bulunduğunu belirten öğretmenler bu dersi 2014-2015 öğretim yılında vermişlerdir.

Görüşmeye katılan öğretmenlerden 4'ü bu derste ders notunun olması gerektiğini, 5'i bu dersle alakalı karnede not sistemi olmasını gereksiz bulduğunu, öğretmenlerden biri ise not sistemi olmasının da olmamasının da olumlu ve olumsuz tarafları olduğunu belirtmişlerdir.

Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

"Karnede ders notu yok. Bence karnelerinde bu dersin notu olsaydı öğrenciler derse daha çok katılırlar ve daha çok şey öğrenirlerdi. Not verme her yaştaki öğrenci için iyi bir yaptırım sağlıyor."

"Bence bu ders önemli bir ders ve karne notu olması gerekli. Sonuçta öğrencilerin derse katılmalarını sağlamanın en etkili yolu onları not vererek değerlendirmektir."

"Bence not sistemi olması şart değil. Her şey not değil sonuçta. Sınıfta öğrencilerin not stresine girmeden rahat bir ortamda tartışmalara katılması da bir şeyler öğrenme adına iyi olur."

"Bence bu ders için karnede not verilmesi gereksiz. Bu derste öğrenci derste öğrendiklerini hayata geçirebilmeli ve not sistemi olmadan da dersi ciddiye alabilmeli."

"Aslında not verilse bir türlü, verilirse bir türlü. Öğrenmeyi not sistemi olmadan zevkli bir hale getirebilmeli."

Araştırmanın ikinci alt amacı olan öğretmenlerin görüşlerine göre öğrencilerin medya okuryazarlığı dersinde karşılaştıkları güçlükler ve eksikliklere ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir:

Öğrencilerin Medya Okuryazarlığı Dersinde Karşılaştıkları Güçlükler ve Eksiklikler

Görüşme yapılan öğretmenlerden 8 tanesi ders kitabındaki veya öğretmen kılavuz kitabında yer alan konuların bazı öğrenciler için zor olduğunu ve öğrencilerin bazı kavramları anlamada güçlük çektiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenler düşüncelerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

"Bazı kavramlar öğrencilerin hafızalarına yanlış yerleşmiş. Örneğin, "mesaj vermek" in anlamını telefonda mesaj çekmek gibi anlayabiliyorlar. Sözlü-sözsüz mesajlarının arasındaki farkı anlamada güçlük çekebiliyorlar."

"Kitapta geçen uç örnekleri ve zor hikayeleri anlamakta zorluk çekebiliyorlar."

"Konular bazı öğrencilere zor geldi. Bazıları ise anlamada sıkıntı yaşamadı. Zaten genel olarak öğrencinin hazırbulunuşu ile ilgili. Bu dersi anlamayanlar diğer derslerde de başarılı değil."

“Öğrencilere bazı kavramları açıklamak zor olabiliyordu. Medyanın tarihsel sürecini anlamada zorlandılar mesela.”

“Kitaptaki bazı konular ve bazı hikayeler öğrencilere ağır geldi. Anlamakta zorlandılar.”

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan öğretmenlerin görüşlerine göre programdan kaynaklanan güçlükler ve eksikliklere ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir:

Medya Okuryazarlığı Dersi ile İlgili Programdan Kaynaklanan Güçlükler ve Eksiklikler

Görüşmeye katılan öğretmenlerden bu dersi 3 yıl önce vermiş olan 4 öğretmen kılavuz kitabından kaynaklanan aksaklıklar olduğunu belirtmişlerdir. Bu dersi 2014-2015 öğretim yılında veren öğretmenlerden 3’ü ders kitabından kaynaklanan sıkıntılar olduğunu söylemişlerdir. Diğer 3 öğretmen ise programdan kaynaklanan her hangi bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen kılavuzunun yeterli olmadığını düşünen öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir;

“Öğretmen kılavuz kitabında fazla detay olmadığından ders konularını erken bitirdik.

Dersin geri kalan zamanında benim alan dersim olan Türkçe dersini işledik.”

“Öğretmen kılavuzu kitabında yeterli sayıda etkinlik yoktu.”

“Öğretmen kılavuzu kitabı yeterince detaylı değildi. Etkinlik sayısı azdı.”

“Öğretmen kılavuzu kitabı yol gösterici olarak iyiydi fakat yeterli etkinlik yoktu.”

Öğrenci ders kitabından kaynaklanan güçlükler olduğunu düşünen öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir

“Bu yıl ders kitaplarımız geç geldiğinden dolayı programda aksaklıklar oldu. Yalnız ders kitapları gelene kadar ders programını MEB’in sayfasından ders programını takip ediyorduk.”

“Ders kitabındaki özellikle medya ile ilgili kavramlar öğrencilere ağır geldi.”

“Ders kitabındaki bazı konular tekrara düşmüş. Tekrardan arındırılırsa iyi olur.”

Medya Okuryazarlığı Ders Süresinin Yeterliliği

Görüşmeye katılan 10 öğretmenin tamamı bu dersi haftada 1 saat işlediklerini söylemişlerdir.

Görüşülen öğretmenlerin hemen hepsi haftada bir saat işlenen medya okuryazarlığı dersinin süresinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir;

“Bence bir saatlik süre yeterli değildi. Teknoloji çağında yaşıyoruz. Öğrencilerin bu konuda daha fazla bilinçlendirilmesi gerekli.”

“Bu dersin daha kapsamlı işlenebilmesi için haftada iki saat olması daha uygun olur.”

“Aslında süre yetersiz. Konuları daha detaylı işlemek gerekir.”

“Ders haftada iki saat olsa konular daha rahat yetişir. Sanırım seneye ders saatini iki saate çıkaracaklar.”

“Aslında bu süre ders kitabındaki konulara göre yeterli ancak dersin içeriği zenginleştirilip bir dönem daha verilse daha verimli bir ders olur.”

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan öğretmenlerin görüşlerine göre ders ortamından kaynaklanan güçlükler ve eksikliklere ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir:

Medya Okuryazarlığı Dersliği

Gerek bu dersi üç yıl önce vermiş olan öğretmenler, gerekse bu dersi bu yıl veren öğretmenlerin hepsi medya okuryazarlığı dersi ile ilgili ayrı bir derslik kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Medya okuryazarlığı dersinin tam teknolojik donanımlı bir sınıfta işlenmesi öğrencilerde öğrenmede kalıcılığı artırmada etkili olabilecek bir durumdur. Öğrenmede beş duyuya hitap edebilen derslerin daha kalıcı davranış değişikliğine yol açtığı bilinen bir gerçekliktir.

Sonuçlar

Öğretmenlerin tamamının sınıflarında bilgisayar, internet ve projeksiyon olmamasından dolayı özellikle dersin görsellerle işlenmesi gereken zamanlarında zorluklar yaşadıkları tespit edilmiştir. Dersin en temel araçları sayılabilecek bilgisayar, internet ve projeksiyonun olmaması dersin etkililiğini azaltan önemli bir eksikliklerdir. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin ve öğrencilerin derste bilgisayar kullanımının öğrenme ve öğretim sürecini olumlu etkileyeceği sonucuna ulaşılmıştır (Çağiltay, Çakıroğlu, Çağiltay, Çakıroğlu, 2001; Bakar, Bakar, Tüzün, Çağiltay, 2008).

Görüşmeye katılan öğretmenlerden bu dersi 2011-2012 öğretim yılında vermiş olan öğretmenler medya okuryazarlığı dersi ile ilgili herhangi bir kursa katılmamışlardır. Bu dersi 2014-2015 öğretim yılında veren öğretmenler ise MEB'in açmış olduğu online (internet ile erişim) kursuna katılmışlar, almış oldukları bu ders sonunda bir sınava tabi tutulmuşlardır. Bu sınavda baraj notu olan 70 puanı alan öğretmenler ders verebilmektedirler. Görüşme yapılan öğretmenlerin yalnızca dördü bu kursu almışlardır. Görüşmeye katılan öğretmenlerin hemen hepsi kendisinin bu dersi vermek için yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenlerin tamamı sosyal bilgiler alanı mezunu olmalarından dolayı kendilerini medya okuryazarlığı dersini vermek için yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünmektedirler. Bu dersi vermekte olan veya verecek olan öğretmenlerin öğrencilere medya okuryazarlığı becerileri kazandıracak nitelikte olan öğretmenlerin bu dersi vermeden önce veya mesleğe adım atmadan önce medya okuryazarlık eğitimi almaları ve belirli bir düzeyde medya okuryazarlık ve farkındalığa sahip olmaları gerekmektedir (Karaman ve Karataş, 2009).

Medya okuryazarlığı dersini 2011-2012 öğretim yılında veren öğretmenler öğretmen kılavuz kitabı, 2014-2015 öğretim yılında bu dersi veren öğretmenler ise ders kitabı kullanmışlardır. Öğretmenlerin hemen hepsi bu kaynakların kısmen yeterli olduğunu ve bazı eksikliklerin bulunduğunu söylemişlerdir. Sonuç olarak öğretmen kitabının ve ders kitabının bir arada olmaması bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuç ışığında öğretmen kılavuz kitabı ve ders kitabının aynı zamanda öğretmen ve öğrencilere verilmesi gerektiği

ortaya çıkmaktadır. Yapılan araştırmalarda da ders kaynaklarının yetersizliğine vurgu yapılmaktadır (Şeylan, 2008).

Bir ders saatinin nasıl geçtiği ile ilgili öğretmenlerin görüşleri alınırken her bir öğretmenin dersi farklı şekilde işlediği sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğretmenlerin medya okuryazarlığı dersi saatini kendi branş dersleri için kullandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Dersin öncelikli amacı öğrencilere kitle iletişim araçları tarafından bize iletilmek istenen mesajı anlamak ve eleştirel bir yaklaşımı benimsetmek olmalıdır. Medya okuryazarlığı dersinin hedeflerinden biri de bireylerde televizyon, video, sinema, reklamlar, yazılı basın, internet vb. ortamlardaki mesajlara ulaşarak bunları çözümlenme, değerlendirme ve iletme yeteneğini geliştirmektir (Tanrıverdi ve Apak, 2010). Bu hedefin gerçekleşmesini sağlayabilmek için Medya okuryazarlığı dersinde öğrenciler internete girilebilmeli ve interneti güvenli bir şekilde kullanmayı öğrenebilmelidirler.

Bazı öğretmenler öğretmen kılavuz kitabı veya ders kitabındaki konuları kısa sürede bitirdiklerini ve geri kalan zamanda kendi branş derslerini işlediklerini belirtmişlerdir. Gerek sosyal bilgiler dersinin gerekse medya okuryazarlığı dersinin etkililiğini arttırmak için öğrencilere model oluşturmak ve derste güncel olaylardan bahsederek öğrencilere medya okuryazarlığı becerileri kazandırılabilir (Deveci ve Çengelci, 2008). Medya okuryazarlığı yerine başka bir dersin eksikliğini gidermeye çalışmak medya okuryazarlığı dersinin kazanımlarına hizmet etmemektedir.

Medya okuryazarlığı dersini 2011-2012 öğretim yılında veren öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yapmadıkları ancak öğrencilerin derse katılımlarını başka yöntemlerle teşvik ettikleri, bu dersi 2014-2015 öğretim yılında veren öğretmenlerin ise klasik yazılı yöntemi ile öğrencileri değerlendirdikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan öğretmen görüşmeleri sonucu bu dersin karne notunun daha önceki yıllarda bulunmadığı ve karne notu uygulamasının 2014-2015 öğretim yılında başladığı tespit edilmiştir. Yapılan öğretmen görüşmeleri sonucunda öğretmenlerin yarısının medya okuryazarlığı dersinin karnede notunun olmasının gereksiz olduğunu, diğer yarısı ise not sisteminin öğrenciler için bir yaptırım aracı olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Dünya genelinde de medya okuryazarlığı ile ilgili literatürde ölçme ve değerlendirmeye yönelik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu söylenebilir (Altun, 2010).

Öğretmen görüşmeleri sonucu öğrencilerin öğretmen kılavuz kitabında veya ders kitabında geçen bazı kavramları anlamada zorlandıklarını ve bazı etkinliklerin sıkıcı ve anlamaları zor olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Altun'un (2009) da yapmış olduğu araştırma da da medya okuryazarlığı programının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguya dayanarak medya ile ilgili bütün araçlara öğrencilerin doğru bir şekilde yönlendirilebilmesi amacıyla medya okuryazarlığı ders kitabının içeriği zenginleştirilip medya karşısında savunmasız olan çocukların doğru bir şekilde yönlendirilmesi gerekmektedir.

Görüşmeler sonucunda öğretmenlerin çoğunluğunun haftada bir saat işlenen medya okuryazarlığı dersinin yetersiz olduğunu, bu sürenin iki saate uzatılması gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir. Ancak medya okuryazarlığı uzmanları medya okuryazarlığının aralıksız devam etmesi gereken bir yetenek olarak ve hayat boyu devam etmesi gereken bir süreç olarak değerlendirmektedirler. Pek çok çocuk daha okula başlamadan medya ile tanışmakta ve yaşamlarının sonuna kadar medyayla iç içe yaşamaktadırlar. Medya

okuryazarlığının erken yaşlardan itibaren başlaması ve hayat boyu geliştirilebilecek bir beceri olması, verilecek eğitimin daha okul öncesinde başlaması ve yetişkin eğitimine kadar uzamasını gerekli kılmaktadır (Altun, 2009).

Öğretmenlerin tamamı medya okuryazarlığı dersi için ayrı bir sınıf kullanmadıklarını söylemişlerdir. Bu durum öğrencilerin dersin amacına ulaşmasını engellemektedir. Medya okuryazarlığı dersinde öğrenciler internete girilebilmeli ve interneti güvenli bir şekilde kullanmayı öğrenebilmelidirler. Ayrıca dersin projeksiyon olan bir sınıfta işlenmesi öğrencilerin dersi görsellerle daha etkili bir biçimde öğrenmesini sağlayacaktır. Okul yöneticileri ile yapılan bir çalışmada dersin amacının gerçekleştirilmesini uygulamada olumsuz etkileyen öğretmen, araç gereç yetersizliği gibi bazı sıkıntıların olduğu belirtilmiştir (Gömleksiz ve Duman,2013).

Öneriler

1. Medya okuryazarlığı okutulan sınıflarda bilgisayar, projeksiyon ve internet bağlantısı olmalıdır.
2. Öğretmen adayları medya okuryazarlığı konusunda iyi yetiştirilmeli, bu dersi veren öğretmenler ise hizmet içi eğitim almalıdır.
3. Ders kitabı ve öğretmen kılavuzunun içeriği zenginleştirilip öğrenci seviyesine ve ilgisine uygun hale getirilmelidir.
4. Öğretmenler medya okuryazarlığı ders saatini başka dersler için kullanmamalı, bu konuda duyarlı olmaları için eğitilmelidirler.
5. Öğrencilerde karne notunun etkisini saptayacak yeni araştırmalar yapılmalı ve bu araştırma bulguları ışığında ölçme değerlendirme sistemine yön verilmelidir.
6. Medya okuryazarlığı dersinde kullanılacak ders kaynakları nitelik ve nicelik açısından zenginleştirilmelidir.
7. Medya okuryazarlığı dersinin ders süresi artırılmalıdır.
8. Ortaokullarda medya okuryazarlığı dersi için ayrı bir sınıf oluşturulmalıdır.
9. Medya okuryazarlığı içeriği ile ilgili konular okul öncesinden başlayarak programa dahil edilmeli ve okul hayatı boyunca öğrenciler medya okuryazarlığı konusunda eğitilmelidir.

Kaynakça

- Altun, A. (2009). "Eğitim Bilim Açısından Seçmeli Medya Okuryazarlığı Dersi Programına Eleştirel Bir Yaklaşım". *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10.3: 97-109.
- Altun, A. (2010). Kanada'daki medya okuryazarlığı üzerine bir değerlendirme, *Abant İzzet Baysal Dergisi*, 10 (2), 41 – 57.
- Bağlı, M. T. (2004). "Medya Okuryazarlığı Hareketinde Yedi Büyük Tartışma1". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi* 37.1 (122-140).
- Bakar, A., Tüzün, H. ve Çağıltay, K. (2008). Öğrencilerin eğitsel bilgisayar oyunu kullanımına ilişkin görüşleri: Sosyal bilgiler dersi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 27-37.
- Binark, M, ve Bek, M.G. (2007). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı*. İstanbul : Kalkedon Yayınları.
- Çağıltay, K., Çakıroğlu, J., Çağıltay, N. ve Çakıroğlu, E. (2001). Öğretimde bilgisayar kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,

- 21, 19-28
- Deveci, H. ve Çengelci, T. (2008). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarından Medya Okuryazarlığına Bir Bakış". *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 5.11 (25-43).
- Gömlüksiz, M. N. ve Duman, B. (2013). Medya okuryazarlığı dersi kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve okul yöneticilerinin görüşleri, *Turkish Studies*, 8,(9), 265-278.
- Harris, R. L. ve Brown. G.T.L. (2010): "Mixing İnterview And Questionnarie Methods: Practical Problems İn Alligning Data". *Practical Assessment, Research Evaluation* 15.1
- Jolls ve Thoman. (2008). 21. yüzyıl okuryazarlığı (Çev. C. Elma ve A. Kesten). Ankara: Ekinoks Yayıncılık.(2-19).
- Karagülle, A. E. ve Çaycı, B. (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 4(1), 1-9
- Karaman, M. K. ve Karataş A. (2009) "Öğretmen Adaylarının Medya Okuryazarlık Düzeyleri". *Elementary Education Online*8.3: 798-808.
- Kurt A.A., ve Kürüm D. (2010). "Medya Okuryazarlığı ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Bakış" *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2 Sayı: 2-Bahar (s. 20-34)*
- Myers, M.M. (1997) "Qualitative Research İn Information Systems". *Mışq Discovery* .
- Şeylan, S. (2008). Medya Okuryazarlığı Ders Uygulamalarında Dünya Üzerinde Görülen Aksaklıklar. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Oktay, A. (2004). 21. yüzyılda yeni eğilimler ve eğitim. In Oğuz, O., Oktay, A. ve Ayhan H., (Ed.) 21. yüzyılda eğitim ve Türk eğitim sistemi içinde (s. 15-37). İstanbul: Dem Yayınları.
- Özguven, İ. E. (2014). *Bireyi Tanıma Teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. (2007). RTÜK. TV Radyo ve televizyon dünyası. 17 Nisan 2007 tarihinde http://www.rtuk.tv/index.php?subaction=showfull&id=1169468700&archive=&start__ adresinden erişildi.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. (2016). RTÜK. <http://www.medyaokuryazarligi.org.tr/3.html>. 16 Temmuz 2016 tarihinde erişildi.
- Seale, C. (1999). "Quality İn Qualitative Research". *Sage* 5.2 (465-477).
- SETA. (2012). Türkiye'nin en büyük gençlik araştırması <http://www.setav.org/public/HaberDetay.aspx?> Adresinden 13 Ekim 2012'de alınmıştır.
- Şeylan, S. (2008). "Medya Okuyazarlığı Ders Uygulamalarında Dünya Üzerinde Görülen Aksaklıklar". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Şahin, A. (2014). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tanriverd, B. and Apak, O. 2010. Analysis of primary school curriculum of Turkey, Finland, and Ireland in terms of media literacy education. *Educational Sciences: History & Practice*, 10(2): 1187-1213
- Tüzel, S. ve Tok, M. "Öğretmen Adaylarının Dijital Yazma Becerilerinin İncelenmesi". *Tarih Okulu Dergisi* 101.5 (2013): 577-596.
- Tüzel, S. (2013) "İngiltere, Kanada, ABD ve Avustralya Ana Dili Öğretim Programlarının Medya Okuryazarlığı Bağlamında İncelenmesi ve Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13.4 2291-2316.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.